

UNIA EUROPEJSKA

Komitet Regionów

Sprawozdanie monitorujące EUWT za 2015 r.

Wdrażanie nowych programów współpracy terytorialnej

Streszczenie

**Streszczenie zostało przygotowane przez Dział E2 Sekretariatu
Generalnego KR-u w oparciu o badanie zatytułowane „EGTC Monitoring
Report 2015 – Implementing the new territorial cooperation programmes”
(„Sprawozdanie monitorujące EUWT za 2015 r. –
Wdrażanie nowych programów współpracy terytorialnej” opracowane przez przedsiębiorstwo
Metis GmbH (Jürgen Pucher i Nicole Hauder).**

Więcej informacji na temat Unii Europejskiej i Komitetu Regionów można znaleźć na stronach internetowych: <http://www.europa.eu> i <http://www.cor.europa.eu>.

Pełna treść „Sprawozdania monitorującego EUWT za 2015 r. – Wdrażanie nowych programów współpracy terytorialnej” jest dostępna w języku angielskim na stronie internetowej <http://cor.europa.eu/pl/documentation/studies/Pages/studies.aspx>

© Unia Europejska, 2016

Częściowe powielanie jest dozwolone pod warunkiem wyraźnego podania źródła.

Streszczenie

Europejski Komitet Regionów regularnie publikuje sprawozdania monitorujące rozwój europejskich ugrupowań współpracy terytorialnej (EUWT). Przedmiotowe sprawozdanie zawiera analizę wydarzeń z okresu od ostatnich miesięcy 2014 r. do końca 2015 r. Przed końcem 2015 r. utworzono 60 EUWT, które zrzeszają ponad 800 organów władz lokalnych, regionalnych i krajowych z 20 państw członkowskich i Ukrainy. W grudniu 2015 r. planowano utworzenie 14 kolejnych ugrupowań, w tym jednego obejmującego państwo niebędące członkiem UE (EUWT Eucor – The European Campus, które obejmuje Szwajcarię, zostało zarejestrowane na początku 2016 r.).

Wdrażanie na szczeblu krajowym

W państwach członkowskich wciąż trwa wdrażanie zmienionego rozporządzenia w sprawie EUWT. Dotychczas KR odnotował hiszpański dekret królewski nr 23/2015 z dnia 23 stycznia, opublikowany w Państwowym Biuletynie Urzędowym nr 27 z dnia 31 stycznia. Ponadto na Węgrzech i na Słowacji weszły w życie zmienione przepisy w tej sprawie – odpowiednio 20 grudnia 2014 r. i 1 marca 2015 r. W Austrii kraje związkowe Burgenland, Karyntia, Salzburg i Tyrol w okresie od października 2014 r. do lutego 2015 r. zmieniły swoje prawodawstwo pod kątem zgodności z rozporządzeniem w sprawie EUWT. W Luksemburgu sprawdzono, czy obowiązujące przepisy wymagają zmiany, i nie stwierdzono takiej konieczności. Pozostałe państwa członkowskie nie zmieniły swojego ustawodawstwa do końca marca 2015 r., a niektóre, jak Luksemburg, stwierdziły brak konieczności takich zmian.

Przegląd działalności EUWT w 2015 r.

EUWT powstałe od dnia 20 listopada 2014 r.

Między końcem 2014 r. a końcem 2015 r. utworzono dziesięć EUWT. Biorąc pod uwagę liczbę EUWT utworzonych w poprzednich dwóch latach (osiem w 2014 r. i dziewięć w 2013 r.), tempo powstawania nowych ugrupowań wydaje się utrzymywać na stałym poziomie w okresie objętym przedmiotową analizą.

Utworzenie EUWT Tisza było istotnym momentem w historii ugrupowań – po raz pierwszy ugrupowanie tworzyło państwo niebędące członkiem UE. Ugrupowanie to zostało utworzone w październiku 2015 r. przez węgierski

komitat Szabolcs–Szatmár–Bereg, gminę Kisvárda oraz ukraiński obwód zakarpacki.

Table 1. *Główne informacje na temat EUWT utworzonych pod koniec 2014 r. i w 2015 r.*¹

#	Nazwa EUWT	Państwa	Data utworzenia
1	European Border Cities European Grouping of Territorial Cooperation Limited Liability (European Border Cities EGTC)	HU, RO	28/10/2014
2	ESPON EGTC – European Node for Territorial Evidence (EUWT ESPON – Europejski Węzeł Informacji Terytorialnych)	BE, LU	19/01/2015
3	GECT Pays d’Art et d’Histoire Transfrontalier Les Vallées Catalanes du Tech et du Ter (GECT PAHT Les Vallées Catalanes)	FR, ES	28/01/2015
4	EUWT Międzyregionalny Sojusz ds. Korytarza Ren-Alpy	DE, IT, NL	27/05/2015
5	Europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej MASH (MASH ETT/MASH EZTS)	HU, SI	16/06/2015
6	EUWT NOVUM	CZ, PL	16/12/2015
7	Mura Regio EGTC	HU, HR	28/05/2015
8	Tisza EGTC Tisza ETT ЄOTC ТИСА	HU, UA	26/10/2015
9	GECT – Autorité de gestion programme INTERREG V A Grande Région	LU, FR	19/10/2015
10	AECT León-Bragança	ES, PT	29/12/2015

¹

Wykaz nie obejmuje ugrupowania Eucor – The European Campus utworzonego przez Francję, Niemcy i Szwajcarię w 2016 r.

Sytuacja w EUWT: programy i projekty w zakresie europejskiej współpracy terytorialnej

Z **geograficznego punktu widzenia** nie słabnie ożywiony rozwój EUWT na Węgrzech. Po utworzeniu trzech nowych ugrupowań w 2014 r., w okresie objętym przedmiotowym sprawozdaniem powstały dwa kolejne ugrupowania obejmujące to państwo, w tym jedno obejmujące również państwo niebędące członkiem UE (Ukrainę).

Ponad połowa ugrupowań zgłosiła w ostatnich dwóch latach **powiększenie** składu bądź wyraźnie nakreślone plany przyjęcia lub zainteresowanie przyjęciem nowych partnerów. **Członkami partnerstwa** najczęściej są władze lokalne – połowa ugrupowań działa na szczeblu lokalnym. Drugą największą grupą są EUWT obejmujące władze regionalne, w których liczba partnerów wynosi od dwóch do sześciu. Nowe EUWT wpisują się w ten schemat – trzy z nich to ugrupowania lokalne, a dwa – regionalne. Jedyne EUWT Międzyregionalny Sojusz ds. Korytarza Ren-Alpy oparte jest na innym modelu, którym jest współpraca transnarodowa od Morza Północnego do Morza Śródziemnego.

W 2015 r. utworzono EUWT ESPON, którego **celem** jest wdrażanie programu współpracy ESPON 2020. Głównym celem EUWT Międzyregionalny Sojusz ds. Korytarza Ren-Alpy jest ułatwianie i promowanie współpracy terytorialnej pomiędzy jego członkami oraz wzmacnianie i koordynowanie rozwoju multimodalnego korytarza Ren-Alpy. EUWT NOVUM zostało utworzone w celu intensyfikacji, ułatwiania i upowszechniania polsko-czeskiej współpracy transgranicznej na rzecz wzmocnienia spójności. GECT PAHT Les Vallées Catalanes stanowi forum weryfikowania w praktyce i omawiania aspektów polityki kulturalnej i polityki dotyczącej dziedzictwa. Pozostałe dwa nowe EUWT utworzone na Węgrzech mają na celu wzmocnienie spójności gospodarczej i społecznej pomiędzy ich członkami oraz ustrukturyzowanie współpracy w zakresie projektów i programów transgranicznych.

Większość ugrupowań działa w oparciu o roczny **budżet**, na który składają się wnoszone przez członków opłaty w wysokości do 50 000 EUR. Nowe EUWT w większości wpisują się w ten schemat. Obecny łączny budżet roczny wszystkich EUWT w oparciu o opłaty członkowskie szacowany jest na około 33 mln EUR². Roczne koszty bieżące EUWT Hospital de la Cerdanya wynoszą około 20 mln EUR.

²

W tym 12 mln EUR według sprawozdania za 2014 r. + 20 mln EUR w odniesieniu do EUWT Hospital de la Cerdanya + 1 mln EUR stanowiący kwotę szacowaną za 2015 r.

Projekty w zakresie europejskiej współpracy terytorialnej są ważnym źródłem dochodu prawie wszystkich EUWT, w szczególności tych o wątpliej podstawie finansowania w postaci składek członkowskich. W 2015 r. większość istniejących EUWT (utworzonych przed listopadem 2014 r.) potwierdziła realizację bieżących projektów. Z 38 ugrupowań, które wypełniły ankietę, 23 podały, że realizują bieżące projekty w zakresie europejskiej współpracy terytorialnej (łącznie 140 projektów). EUWT Tirolo-Alto Adige-Trentino poinformowało, że bezpośrednio realizuje znaczną liczbę projektów zarządzanych i finansowanych w ramach ugrupowania. Łącznie przeszkody we wdrażaniu projektów zgłosiło 15 EUWT.

Tylko w ośmiu z 42 odpowiedzi wyrażono zainteresowanie innymi **środkami unijnymi** niż te przeznaczone na europejską współpracę terytorialną w ramach EFRR. Środki nie zostały określone w każdym wypadku, ale wspomniane zostały następujące fundusze: Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), Fundusz Spójności, Europejski Fundusz Społeczny (EFS), instrument „Łącząc Europę” oraz LIFE+. Około jedna czwarta ugrupowań, które wypełniły ankietę, rozważa wprowadzenie **nowych instrumentów**, tj. rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, zintegrowanych inwestycji terytorialnych (ZIT) oraz wspólnego planu działania. Pięć EUWT stwierdziło, że wdrożyło już strategię inteligentnej specjalizacji.

Prezydencja luksemburska zaproponowała nowy instrument mający na celu promowanie współpracy transgranicznej, mający „konwencji europejskiej” umożliwiającej stosowanie wyjątków prawnych i odstępstw, które mogą umożliwić wdrażanie projektów transgranicznych. Dziesięć z 42 ugrupowań wdraża takie projekty lub jest nimi zainteresowanych.

Nowe powstające EUWT

Zgodnie z wykazem sporządzonym przez Komitet Regionów oraz uwzględniając EUWT Alpine Pearls, na koniec 2015 r. pracowano nad utworzeniem 14 ugrupowań. Od 2014 r. powstały i rozpoczęły działalność cztery ugrupowania (ESPON, MASH, Międzyregionalny Sojusz ds. Korytarza Ren-Alpy oraz Novum). EUWT Eurocidade Valença do Minho – Tui (Portugalia i Hiszpania) oraz Medgidia – Silistra (Rumunia i Bułgaria) oczekują na zatwierdzenie. Stan ten nie uległ zmianie w porównaniu ze sprawozdaniami za dwa poprzednie lata. EUWT Eucor – The European Campus, które obejmuje Szwajcarię, będzie pierwszym kampusem transgranicznym i obejmie organy państwa niebędącego członkiem UE³.

³

EUWT Eucor zostało zarejestrowane w pierwszych miesiącach 2016 r., po sporządzeniu przedmiotowego sprawozdania.

EUWT Cittaslow oraz Alto Adriatico/Severni Jadran/Sjeverni Jadran to najnowsze powstające EUWT. W 2014 r. zaproponowano utworzenie EUWT obejmującego terytoria Saint-Martin i Sint Maarten, które byłoby pierwszym ugrupowaniem obejmującym kraje i terytoria zamorskie.